

SPACE COOPERATION

**Agreement Between the
UNITED STATES OF AMERICA
and UKRAINE**

Signed at Kiev March 31, 2008

NOTE BY THE DEPARTMENT OF STATE

Pursuant to Public Law 89—497, approved July 8, 1966
(80 Stat. 271; 1 U.S.C. 113)—

“ . . . the Treaties and Other International Acts Series issued under the authority of the Secretary of State shall be competent evidence . . . of the treaties, international agreements other than treaties, and proclamations by the President of such treaties and international agreements other than treaties, as the case may be, therein contained, in all the courts of law and equity and of maritime jurisdiction, and in all the tribunals and public offices of the United States, and of the several States, without any further proof or authentication thereof.”

UKRAINE

Space Cooperation

*Agreement signed at Kiev March 31, 2008;
Entered into force January 20, 2009.*

FRAMEWORK AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE

UNITED STATES OF AMERICA

AND

THE GOVERNMENT OF UKRAINE

FOR COOPERATION

IN THE EXPLORATION AND USE OF OUTER SPACE

FOR PEACEFUL PURPOSES

TABLE OF CONTENTS

	<u>Page</u>
ARTICLE 1 – PURPOSE.....	3
ARTICLE 2 – DEFINITIONS	3
ARTICLE 3 – SCOPE OF COOPERATION	5
ARTICLE 4 – IMPLEMENTING ARRANGEMENTS.....	6
ARTICLE 5 – FINANCIAL ARRANGEMENTS.....	6
ARTICLE 6 – CUSTOMS, DUTIES, AND TAXES.....	6
ARTICLE 7 – ENTRY AND EXIT OF PERSONNEL.....	7
ARTICLE 8 – OVERFLIGHT	7
ARTICLE 9 – INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS	7
ARTICLE 10 – PUBLICATION OF PUBLIC INFORMATION AND RESULTS	8
ARTICLE 11 – TRANSFER OF GOODS AND TECHNICAL DATA	8
ARTICLE 12 – CROSS-WAIVER OF LIABILITY	9
ARTICLE 13 – REGISTRATION OF SPACE OBJECTS.....	11
ARTICLE 14 – CONSULTATIONS AND SETTLEMENT OF DISPUTES.....	11
ARTICLE 15 – EFFECT ON OTHER AGREEMENTS.....	11
ARTICLE 16 – AMENDMENTS	11
ARTICLE 17 – ENTRY INTO FORCE AND DURATION.....	12
ARTICLE 18 – TERMINATION	12

The Government of the United States of America and the Government of Ukraine (hereinafter referred to as "the Parties"),

RECOGNIZING their mutual interest in the exploration and use of outer space for peaceful purposes;

RECALLING the 1994 Agreement Between the United States of America and Ukraine on Cooperation in the Exploration and Use of Outer Space for Peaceful Purposes;

WISHING to expand the scope of cooperation between the Parties in earth and space science, exploration, aeronautics, and other activities for peaceful purposes; and

DESIRING to establish an overall legal framework to facilitate the signing of Implementing Arrangements for cooperation between the Parties;

HAVE agreed as follows:

ARTICLE 1 – PURPOSE

This Framework Agreement, hereinafter referred to as the "Agreement," sets forth the obligations, terms, and conditions for cooperation between the National Aeronautics and Space Administration (hereinafter referred to as "NASA") and the National Space Agency of Ukraine (hereinafter referred to as "NSAU"), or any other designated Agency of either Party, in the exploration and use of outer space for peaceful purposes in areas of common interest, and on the basis of equality and mutual benefit.

ARTICLE 2 – DEFINITIONS

For the purposes of this Agreement,

1. The term "Agency" means:
 - (i) for the Government of Ukraine, NSAU, or any other Ukrainian agency or department that the Government of Ukraine may decide to designate in writing through diplomatic channels; and
 - (ii) for the Government of the United States, NASA, or any other U.S. agency or department that the Government of the United States may decide to designate in writing through diplomatic channels.
2. The term "Damage" means:

- (i) bodily injury to, or other impairment of health of, or death of, any person;
- (ii) damage to, loss of, or loss of use of any property;
- (iii) loss of revenue or profits; or
- (iv) other direct, indirect, or consequential damage;

3. The term "Launch Vehicle" means an object, or any part thereof, intended for launch, launched from Earth into air space or outer space, or returning to Earth, which carries Payloads or persons, or both;

4. The term "Payload" means all property to be flown or used on or in a Launch Vehicle;

5. The term "Protected Space Operations" means all activities conducted pursuant to this Agreement, or any Implementing Arrangement concluded hereunder, including Launch Vehicle activities, and Payload activities on Earth, in outer space, or in transit between Earth and air space or outer space, in implementation of this Agreement. Protected Space Operations begins on the date of entry into force of this Agreement and ends when all activities done in implementation of this Agreement are completed. The term "Protected Space Operations" includes, but is not limited to:

- (i) research, design, development, test, manufacture, assembly, integration, operation, or use of Launch or Transfer Vehicles, Payloads, or instruments, as well as related support equipment and facilities and services; and
- (ii) all activities related to ground support, test, training, simulation, or guidance and control equipment and related facilities or services;

The term "Protected Space Operations" excludes activities on Earth that are conducted on return from space to develop further a Payload's product or process for use other than for activities in implementation of this Agreement.

6. The term "Related Entity" means:

- (i) a contractor or subcontractor of an Agency, at any tier;
- (ii) a user or customer of an Agency, at any tier; or
- (iii) a contractor or subcontractor of a user or customer of an Agency, at any tier.

The terms "contractor" and "subcontractor" include suppliers of any kind.

The term "Related Entity" may apply to a State, an international organization, or an agency, department, or institution of a State, having the same relationship to a Party as described in

subparagraphs (i) to (iii) above, or otherwise engaged in the implementation of Protected Space Operations as defined in Article 2 paragraph 5 above.

7. The term "Transfer Vehicle" means: any vehicle that operates in space and transfers a Payload or person or both between two different space objects, between two different places on the same space object, or between a space object and the surface of a celestial body. A Transfer Vehicle also includes a vehicle that departs from and returns to the same location on a space object.

ARTICLE 3 – SCOPE OF COOPERATION

1. The Parties shall identify areas of mutual interest and seek to develop cooperative programs or projects, hereinafter referred to as "Programs," in the exploration and peaceful uses of outer space and shall work closely together to this end.
2. These Programs may be undertaken, as mutually agreed, and subject to the provisions of this Agreement and the specific terms and conditions of any Implementing Arrangements concluded pursuant to Article 4, in the following areas:
 - a) Earth science, observation, and monitoring;
 - b) Space science;
 - c) Exploration systems;
 - d) Space operations;
 - e) Aeronautics; and
 - f) Other relevant areas of mutual interest.
3. These Programs may be implemented using the following:
 - a) Spacecraft and space research platforms;
 - b) Scientific instruments onboard spacecraft and space research platforms;
 - c) Sounding rocket and scientific balloon flights and campaigns;
 - d) Aircraft flights and campaigns;
 - e) Space communications, including ground-based antennas, for tracking, telemetry, and data acquisition;
 - f) Ground-based research facilities;
 - g) Exchanges of scientific personnel;
 - h) Exchanges of scientific data;
 - i) Participation in joint workshops and meetings;
 - j) Terrestrial analogs;
 - k) Earth and space applications;
 - l) Education and public outreach activities; and
 - m) Other mechanisms of mutual interest jointly decided in writing by the Parties.
4. All activities under this Agreement shall be conducted in a manner consistent with the applicable national laws and regulations of the Parties.

5. These Programs may take place on the surface of the Earth, in air space, or in outer space.

ARTICLE 4 – IMPLEMENTING ARRANGEMENTS

1. The Parties shall conduct joint activities under this Agreement through their respective Agencies. Implementing Arrangements concluded by the Agencies shall set forth the specific roles and commitments of the Agencies and shall include, as appropriate, provisions related to the nature and scope of the joint activities, the individual and joint commitments of the Agencies, and any other provisions necessary to conduct the joint activities.
2. Such Implementing Arrangements shall incorporate by reference and be subject to this Agreement, unless the Agencies expressly agree otherwise through specific terms set forth in the Implementing Arrangements.
3. The Parties shall ensure that their respective Agencies make all reasonable efforts to perform the commitments contained in the Implementing Arrangements.

ARTICLE 5 – FINANCIAL ARRANGEMENTS

1. The Parties shall be responsible for funding their respective activities under this Agreement or any Implementing Arrangement concluded hereunder. Obligations under this Agreement and any Implementing Arrangements shall be subject to the availability of appropriated funds and to each Party's funding procedures.
2. Each Party shall ensure that, should its Agency encounter funding problems that may affect the activities to be carried out pursuant to this Agreement, its Agency will notify and consult with the other Agency as soon as possible.
3. This Agreement shall not prejudice the ability of the Parties to conclude other agreements or arrangements regarding matters outside or within the scope of this Agreement, as mutually agreed.

ARTICLE 6 – DUTIES, FEES, AND TAXES

In accordance with its national laws and regulations, each Party shall ensure free customs clearance and waiver of all applicable duties, fees, and taxes for the import or export of goods necessary for the implementation of this Agreement. In the event that any duties, fees, or taxes of any kind are nonetheless levied on such goods, such duties, fees, or taxes shall be borne by the Party of the country levying them.

ARTICLE 7 – ENTRY AND EXIT OF PERSONNEL

On a reciprocal basis, each Party shall use reasonable efforts to facilitate, in accordance with its laws and regulations, the entry to and exit from its territory of personnel engaged in joint activities pursuant to this Agreement.

ARTICLE 8 – OVERFLIGHT

Each Party shall facilitate, upon request from the other Party, the provision of aircraft and balloon overflight clearances, as necessary, in order to carry out activities under Implementing Arrangements established under this Agreement. Detailed information regarding the purpose of the overflight, the proposed type of equipment to be used, and the researchers involved shall be addressed, as appropriate, in the Implementing Arrangements.

ARTICLE 9 – INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

1. Nothing in this Agreement shall be construed as granting, either expressly or by implication, to the other Party any rights to, or interest in, any inventions or works of a Party or its Agency's Related Entities made prior to the entry into force of, or outside the scope of, this Agreement, including any patents (or similar forms of protection in any country) corresponding to such inventions or any copyrights corresponding to such works.
2. Any rights to, or interest in, any invention or work made in the performance of this Agreement solely by one Party or any of its Agency's Related Entities, including any patents (or similar forms of protection in any country) corresponding to such invention or any copyright corresponding to such work, shall be owned by such Party or its Agency's Related Entity. Allocation of rights to, or interest in, such invention or work between such Party and its Agency's Related Entity shall be determined by applicable laws, rules, regulations, and contractual obligations.
3. It is not anticipated that there will be any joint inventions made in the performance of this Agreement. Nevertheless, in the event that an invention is jointly made by the Parties and/or their Agencies' Related Entities in the performance of this Agreement, the Parties shall, in good faith, consult and agree within 30 calendar days as to:
 - a. the allocation of rights to, or interest in, such joint invention, including any patents (or similar forms of protection in any country) corresponding to such joint invention;
 - b. the responsibilities, costs, and actions to be taken to establish and maintain patents (or similar forms of protection in any country) for each such joint invention; and
 - c. the terms and conditions of any license or other rights to be exchanged between the Parties or granted by one Party to the other Party.
4. For any work jointly authored by the Parties and/or their Agencies' Related Entities, should the Parties decide to register the copyright in such work, they shall, in good faith, consult and agree

as to the responsibilities, costs, and actions to be taken to register copyright protection (in any country).

5. Subject to the provisions of Article 10 (Publication of Public Information and Results) and Article 11 (Transfer of Goods and Technical Data), each Party shall have an irrevocable royalty free right, for its own purposes, to reproduce, prepare derivative works, distribute, and present publicly, and authorize others to do so on its behalf, any copyrighted work resulting from activities undertaken in the performance of this Agreement, regardless of whether the work was created solely by, or on behalf of, the other Party or jointly with the other Party.

ARTICLE 10 – PUBLICATION OF PUBLIC INFORMATION AND RESULTS

1. The Parties retain the right to release public information regarding their own activities under this Agreement. The Parties shall coordinate with each other in advance concerning releasing to the public information that relates to the other Party's responsibilities or performance under this Agreement.
2. (a) The Parties shall make the final results obtained from joint activities available to the general scientific community through publication in appropriate journals or by presentations at scientific conferences as soon as possible and in a manner consistent with good scientific practices.

(b) The Parties shall include provisions for the sharing of science data in the Implementing Arrangements.
3. The Parties acknowledge that the following data or information does not constitute public information and that such data or information shall not be included in any publication or presentation by a Party under this Article without the other Party's prior written permission: 1) data furnished by the other Party in accordance with Article 11 (concerning Transfer of Goods and Technical Data) of this Agreement that is export-controlled or proprietary; or 2) information about an invention of the other Party before a patent application has been filed covering the same, or a decision not to file has been made.

ARTICLE 11 – TRANSFER OF GOODS AND TECHNICAL DATA

1. The Parties are obligated to transfer only those goods and technical data (including software) necessary to fulfill their respective responsibilities under this Agreement, in accordance with the following provisions:
 - (a) All activities of the Parties shall be carried out in accordance with applicable laws, rules, and regulations, including those pertaining to export control and the control of classified information.

- (b) The transfer of goods and technical data for the purpose of discharging the Parties' responsibilities with regard to interface, integration, and safety shall normally be made without restriction, except as provided in paragraph (a) above. If design, manufacturing, processing data and associated software, which is proprietary but not export controlled, is necessary for interface, integration, or safety purposes, the transfer shall be made and the data and associated software shall be appropriately marked.
 - (c) All transfers of goods and proprietary or export-controlled technical data are subject to the following provisions. In the event a Party or its Agency's Related Entity finds it necessary to transfer goods or to transfer proprietary or export-controlled technical data, for which protection is to be maintained, such goods shall be specifically identified and such proprietary or export-controlled technical data shall be marked. The identification of goods and the marking on proprietary or export-controlled technical data will indicate that the goods and proprietary or export-controlled technical data shall be used by the receiving Party or its Agency's Related Entity only for the purposes of fulfilling the responsibilities of the receiving Party or its Related Entity under this Agreement, and that the identified goods and marked proprietary technical data or marked export-controlled technical data shall not be disclosed or retransferred to any other entity without the prior written permission of the furnishing Party or its Agency's Related Entity. The receiving Party or its Agency's Related Entity shall abide by the terms of the notice and protect any such identified goods and marked proprietary technical data or marked export-controlled technical data from unauthorized use and disclosure. The Parties to this Agreement will cause their Agencies and Related Entities to be bound by the provisions of this Article related to use, disclosure, and retransfer of identified goods and marked technical data through contractual mechanisms or equivalent measures.
2. All goods and marked proprietary or export-controlled technical data exchanged in the performance of any Implementing Arrangement shall be used by the receiving Agency and/or its Related Entities exclusively for the purposes of that Implementing Arrangement. Upon completion of the activities under such an Arrangement, the receiving Agency or its Related Entity shall return or, at the request of the furnishing Agency or its Related Entity, otherwise dispose of all goods and marked proprietary or export-controlled technical data provided under the Implementing Arrangement, as directed by the furnishing Agency or its Related Entity.

ARTICLE 12 – CROSS-WAIVER OF LIABILITY

- 1. With respect to activities performed under this Agreement, the Parties agree that a comprehensive cross-waiver of liability will further cooperation in the exploration and use of outer space. This cross-waiver of liability, as set out below, shall be broadly construed to achieve this objective. Provided that the waiver of claims is reciprocal, the Agencies may tailor the scope of the cross-waiver clause in an Implementing Arrangement to address the specific circumstances of a particular cooperation.
- 2. (a) Each Party agrees to a cross-waiver of liability pursuant to which each Party waives all claims against any of the entities or persons listed in sub-paragraphs 2(a)(i) through 2(a)(iii)

below based on Damage arising out of Protected Space Operations. This cross-waiver shall apply only if the person, entity, or property causing the Damage is involved in Protected Space Operations and the person, entity, or property damaged is damaged by virtue of its involvement in Protected Space Operations. The cross-waiver shall apply to any claims for Damage, whatever the legal basis for such claims, against:

- (i) the other Party;
- (ii) a Related Entity of the other Party's Agency;
- (iii) the employees of any of the entities identified in sub-paragraphs (i) and (ii) immediately above.

(b) In addition, each Party shall ensure that its Agency extends the cross-waiver of liability as set forth in Article 12.2(a) to its Related Entities by requiring them, by contract or otherwise, to agree to:

- (i) waive all claims against the entities or persons identified in Article 12.2(a)(i) through Article 12.2(a)(iii); and
- (ii) require that their Related Entities waive all claims against the entities or persons identified in Article 12.2(a)(i) through Article 12.2(a)(iii) above.

(c) For avoidance of doubt, this cross-waiver of liability shall be applicable to claims arising under the *Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects*, done on March 29, 1972 (the "Liability Convention"), where the person, entity, or property causing the Damage is involved in Protected Space Operations and the person, entity, or property damaged is damaged by virtue of its involvement in Protected Space Operations.

(d) Notwithstanding the other provisions of this Article, this cross-waiver of liability shall not be applicable to:

- (i) claims between an Agency and its own Related Entity or between an Agency's own Related Entities;
- (ii) claims made by a natural person, his/her estate, survivors, or subrogees (except when a subrogee is a Party to this Agreement or is otherwise bound by the terms of this cross-waiver) for bodily injury to, other impairment of health of, or death of such natural person;
- (iii) claims for Damage caused by willful misconduct;
- (iv) intellectual property claims;
- (v) claims for Damage resulting from a failure of a Party to extend the cross-waiver of liability to its Related Entities, pursuant to Article 12.2.(b); or

(vi) claims by or against an Agency or its Related Entity arising out of or relating to the other Agency's or its Related Entity's failure to perform its obligations under this Agreement or any Implementing Arrangement concluded hereunder.

(e) Nothing in this Article shall be construed to create the basis for a claim or suit where none would otherwise exist.

(f) In the event of third-party claims for which the Parties may be liable, the Parties shall consult promptly to determine an appropriate and equitable apportionment of any potential liability and on the defense of any such claims.

ARTICLE 13 – REGISTRATION OF SPACE OBJECTS

For Implementing Arrangements involving a launch, the Parties shall ensure that their Agencies decide as to which Agency will request its Government to register the spacecraft as a space object in accordance with the *Convention on the Registration of Objects Launched into Outer Space*, done on January 14, 1975. Registration pursuant to this Article shall not affect the rights or obligations of either Party under the *Liability Convention*.

ARTICLE 14 – CONSULTATIONS AND SETTLEMENT OF DISPUTES

1. The Parties shall encourage their Agencies to consult, as appropriate, to review the implementation of activities undertaken pursuant to this Agreement, and to exchange views on potential areas of future cooperation.
2. In the event questions arise regarding the implementation of activities under this Agreement or regarding the interpretation or application of this Agreement, the Program managers of the Agencies shall endeavor to resolve the questions. If the Program managers are unable to reach an agreement, then the matter will be referred to a more senior level of the Agencies for joint resolution.

ARTICLE 15 – EFFECT ON OTHER AGREEMENTS

If it appears that this Agreement conflicts with the rights and obligations of either Party under any other agreement to which it is a party, the Parties shall consult with a view to resolving the conflict.

ARTICLE 16 – AMENDMENTS

The Parties may amend this Agreement by mutual written agreement.

ARTICLE 17 – ENTRY INTO FORCE AND DURATION

This Agreement shall enter into force on the date of the last note of an exchange of diplomatic notes in which the Parties notify each other of the completion of their internal procedures necessary for the entry into force of this Agreement. This Agreement shall remain in force for ten (10) years unless terminated in accordance with the provisions of Article 18.

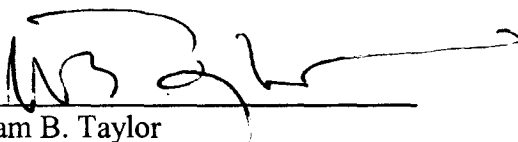
ARTICLE 18 – TERMINATION

1. Either Party may terminate this Agreement by providing at least six months written notice to the other Party.
2. Termination of this Agreement shall not affect Implementing Arrangements that are in effect at the time of termination of this Agreement.
3. Notwithstanding termination of this Agreement, the obligations of the Parties set forth in Articles 9, 11, and 12 of this Agreement, concerning Intellectual Property Rights, Transfer of Goods and Technical Data, and Cross-Waiver of Liability shall continue to apply after termination of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

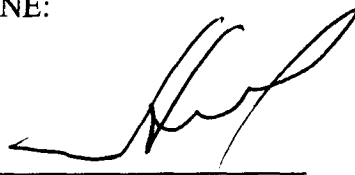
DONE at Kyiv, Ukraine , this 31st day of March, 2008 in the English and Ukrainian languages, both language versions being equally authentic. In case of divergence, the English language version shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
UNITED STATES OF AMERICA:

William B. Taylor
Ambassador

FOR THE GOVERNMENT OF
UKRAINE:

Yuriy Alekseyev
Director General,
National Space Agency of Ukraine

**РАМКОВА УГОДА
МІЖ
УРЯДОМ УКРАЇНИ
ТА
УРЯДОМ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО
В ДОСЛІДЖЕННІ ТА ВИКОРИСТАННІ
КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ
В МИРНИХ ЦІЛЯХ**

Зміст

	Стор.
Стаття 1. Мета	3
Стаття 2. Визначення	3
Стаття 3. Сфера співробітництва	5
Стаття 4. Виконавчі домовленості	6
Стаття 5. Фінансові домовленості	6
Стаття 6. Мита, збори й податки	6
Стаття 7. В'їзд та виїзд персоналу	6
Стаття 8. Проліт над територією	7
Стаття 9. Права інтелектуальної власності	7
Стаття 10. Оприлюднення публічної інформації та результатів	8
Стаття 11. Передача товарів і технічних даних	8
Стаття 12. Взаємна відмова від відповідальності	9
Стаття 13. Реєстрація космічних об'єктів	11
Стаття 14. Консультації та вирішення спорів	11
Стаття 15. Вплив на інші угоди	11
Стаття 16. Внесення змін	11
Стаття 17. Набрання чинності й строк дії	12
Стаття 18. Припинення дії	12

Уряд України та Уряд Сполучених Штатів Америки (далі – Сторони),

визнаючи взаємний інтерес у дослідженні та використанні космічного простору в мирних цілях;

посилаючися на Угоду між Україною і Сполученими Штатами Америки про співробітництво в дослідженні і використанні космічного простору в мирних цілях від 1994 року;

бажаючи розширити сферу співробітництва між Сторонами в науці про Землю та космос, у дослідженні, аеронавтиці та інших сферах діяльності в мирних цілях, а також

прагнучи встановити всеосяжні правові рамки для полегшення підписання виконавчих домовленостей зі співробітництва між Сторонами,

домовилися про таке:

Стаття 1 – Мета

Ця Рамкова угода (далі – Угода) встановлює обов'язки, положення та умови співробітництва між Національним космічним агентством України (далі – НКАУ) та Національною адміністрацією з аеронавтики та космосу (далі – НАСА) чи з будь-якою іншою призначеною Установою кожної зі Сторін у дослідженні й використанні космічного простору в мирних цілях у сферах взаємного інтересу та на основі рівності й взаємної вигоди.

Стаття 2 – Визначення

Для цілей цієї Угоди:

1. Термін «Установа» означає:

- i) для Уряду України – НКАУ чи будь-який інший український орган чи міністерство (відомство), які Уряд України може призначити своїм рішенням письмово через дипломатичні канали, а також
- ii) для Уряду Сполучених Штатів – НАСА чи будь-який інший орган чи міністерство (відомство) США, які Уряд Сполучених Штатів може призначити своїм рішенням письмово через дипломатичні канали.

2. Термін «Шкода» означає:

- i) тілесне ушкодження або іншу шкоду здоров'ю, або смерть будь-якої особи;
- ii) шкоду, втрату або втрату можливості експлуатації будь-якого майна;
- iii) втрату доходів чи прибутків, або
- iv) іншу пряму, непряму або опосередковану шкоду.

3. Термін «Ракета-носіє» означає об'єкт чи будь-яку його частину, призначений для запуску, який запускається із Землі у повітряний простір чи космічний простір або який

повертається на Землю, і такий, що несе корисне навантаження чи людей, або й те, й інше.

4. Термін «Корисне навантаження» означає все майно, яке переноситься або використовується на або в ракеті-носії.

5. Термін «Захищені космічні операції» означає всі заходи, що здійснюються згідно із цією Угодою чи будь-якою виконавчою угодою, укладеною відповідно до цієї Угоди, зокрема заходи, пов'язані з ракетою-носієм, роботами з корисним навантаженням на Землі, в космічному просторі або під час польоту між Землею та повітряним простором або космічним простором, на виконання цієї Угоди. Захищені космічні операції починаються з дати набрання чинності цією Угодою та закінчуються, коли всі заходи, здійснені на виконання цієї Угоди, закінчено. Термін «Захищені космічні операції» включає в себе, але не обмежується цим, таке:

i) дослідження, конструювання, розробку, випробування, виробництво, збирання, інтеграцію, експлуатацію або використання ракет-носіїв чи транспортних апаратів, корисного навантаження або приладів, а також відповідного допоміжного обладнання й допоміжних об'єктів і служб, та

ii) усі заходи, пов'язані з наземним забезпеченням, випробуванням, навчанням, імітацією чи обладнанням наведення й управління та пов'язаними з ними об'єктами й службами.

Термін «Захищені космічні операції» не включає заходи, які здійснюються на Землі після повернення з космосу для подальшого вдосконалення продукту чи процесу корисного навантаження, що використовуватиметься у заходах, не спрямованих на виконання цієї Угоди.

6. Термін «Пов'язана організація» означає:

i) підрядника або субпідрядника Установи, будь-якого рівня;

ii) користувача або замовника Установи, будь-якого рівня, або

iii) підрядника чи субпідрядника користувача або замовника Установи, будь-якого рівня.

Терміни «Підрядник» та «Субпідрядник» включають постачальників будь-якого типу.

Термін «Пов'язана організація» може застосовуватися до держави, міжнародної організації або установи, міністерства (відомства) чи державної інституції, які мають таке саме відношення до Сторони, як це описано вище в підпунктах «i» – «iii», або які задіяні у виконанні захищених космічних операцій, як це визначено вище в пункті 5 статті 2.

7. Термін «Транспортний апарат» означає будь-який апарат, що працює в космосі та перевозить корисне навантаження чи людей, або й те, й інше між двома різними космічними об'єктами, між двома різними місцями на одному й тому самому космічному об'єкті, або між космічним об'єктом та поверхнею небесного тіла. «Транспортний

апарат» також уключає апарат, що відлітає та повертається у те саме місце на космічному об'єкті.

Стаття 3 – Сфера співробітництва

1. Сторони визначають сфери взаємного інтересу та прагнуть розвивати програми або проекти співробітництва (далі – Програми) в галузі дослідження та використання космічного простору в мирних цілях і тісно працюють разом у цьому напрямі.
2. Ці Програми можуть здійснюватись як взаємно погоджено та визначено положеннями цієї Угоди та окремими положеннями будь-яких виконавчих домовленостей, укладених відповідно до статті 4, у таких сферах:
 - а) науки про Землю, моніторингу та спостереження за Землею;
 - б) космічної науки;
 - в) дослідних систем;
 - г) космічних операцій;
 - д) аеронавтики, а також
 - е) інших відповідних сфер, що становлять взаємний інтерес.
3. Ці Програми можуть здійснюватись:
 - а) із використанням космічних апаратів і космічних дослідних платформ;
 - б) із використанням наукових бортових засобів космічних апаратів і космічних дослідних платформ;
 - в) за допомогою польотів і місій з використанням зондувальних ракет і наукових повітряних куль;
 - г) за допомогою польотів і місій із використанням літаків;
 - д) за допомогою засобів космічного зв'язку, у тому числі наземних радарних установок для спостереження, телеметрії та прийому даних;
 - е) за допомогою наземних засобів дослідження;
 - ж) шляхом обміну науковим персоналом;
 - з) шляхом обміну науковими даними;
 - и) шляхом участі у спільних семінарах та зустрічах;
 - й) за допомогою наземних систем моделювання;
 - к) за допомогою прикладних програм дослідження Землі й космосу;
 - л) шляхом освітньої діяльності й за допомогою заходів інформування громадськості;
 - м) за допомогою інших механізмів, що становлять взаємний інтерес, спільно визначених Сторонами у письмовій формі.
4. Усі заходи в рамках цієї Угоди здійснюються відповідно до національних правових норм Сторін, що можуть бути застосовані.
5. Ці Програми можуть здійснюватися на поверхні Землі, у повітряному просторі або в космічному просторі.

Стаття 4 – Виконавчі домовленості

1. Сторони здійснюють спільну діяльність згідно із цією Угодою через свої відповідні Установи. Виконавчі домовленості, укладені Установами, визначають конкретні функції та зобов'язання Установ та включають, у випадку необхідності, положення стосовно сутності та сфери спільної діяльності, індивідуальних та спільних зобов'язань Установ та будь-які інші положення, необхідні для здійснення спільної діяльності.
2. Такі виконавчі домовленості стають невід'ємною частиною Угоди шляхом посилання на неї у назві домовленості, і підпадають під дію цієї Угоди, якщо Установи чітко не домовилися про інше за допомогою окремих положень, викладених у виконавчих домовленостях.
3. Сторони забезпечують, що їхні відповідні Установи докладатимуть максимальних зусиль для виконання зобов'язань, які містяться у виконавчих домовленостях.

Стаття 5 – Фінансові домовленості

1. Сторони відповідають за фінансування своїх відповідних заходів в рамках цієї Угоди чи будь-якої виконавчої домовленості, укладеної відповідно до цієї Угоди. Обов'язки Сторін за цією Угодою та будь-якою виконавчою домовленістю залежать від наявності виділених коштів та процедур фінансування кожної зі Сторін.
2. Кожна зі Сторін гарантує, що у випадку, коли її Установа зіткнеться з проблемами фінансування, які можуть вплинути на виконання заходів, що здійснюються в рамках цієї Угоди, відповідна Установа в найкоротший строк повідомить про це іншій Установі й проведе з нею консультації.
3. Ця Угода не перешкоджає можливостям Сторін за їх взаємною згодою укладати інші угоди або домовленості стосовно питань у рамках цієї Угоди або поза цією Угодою.

Стаття 6 – Мита, збори й податки

Відповідно до свого національного законодавства кожна Сторона забезпечує безоплатне митне оформлення та відмову від усіх мит, які накладаються, та зборів і податків за імпорту або експорту товарів, необхідних для виконання цієї Угоди. Якщо будь-які мита, збори й податки будь-якого виду все-таки накладаються на такі товари, то такі мита, збори й податки сплачує Сторона країни, яка їх накладає.

Стаття 7 – В'їзд та виїзд персоналу

На основі взаємності кожна Сторона відповідно до свого законодавства докладає максимум зусиль для полегшення в'їзду на її територію та виїзду з неї персоналу, який задіяний у спільній діяльності згідно із цією Угодою.

Стаття 8 – Проліт над територією

Кожна Сторона на прохання іншої Сторони сприяє наданню у випадку необхідності дозволів на проліт літального апарату й повітряної кулі в рамках здійснення заходів відповідно до виконавчих домовленостей, укладених згідно із цією Угодою. Докладна інформація про мету прольоту, запропонований тип обладнання, що використовується, та перелік дослідників, які задіяні, наводиться, за необхідністю, у виконавчих домовленостях.

Стаття 9 – Права інтелектуальної власності

1. Ніщо в цій Угоді не може тлумачитись як таке, що у прямий чи непрямий спосіб надає іншій Стороні будь-яке право на винаходи чи розробки іншої Сторони або Пов'язаних організацій її Установи, чи будь-яку користь від таких винаходів чи розробок, що були зроблені до набрання чинності або поза сферою застосування цієї Угоди, зокрема будь-які патенти (чи подібні форми захисту в будь-якій країні) на такі винаходи або авторські права на такі твори.
2. Будь-які права на будь-який винахід чи розробку, чи будь-яка користь від таких винаходів чи творів, що були зроблені на виконання цієї Угоди самостійно однією Стороною чи Пов'язаними організаціями її Установи, у тому числі будь-які патенти (чи подібні форми захисту в будь-якій країні) на такі винаходи або авторські права на такі розробки належать цій Стороні або Пов'язаній організації її Установи. Розподіл прав на такі винаходи або твори чи користі від таких винаходів або творів між цією Стороною та Пов'язаною організацією її Установи визначається згідно з нормативно-правовими актами та контрактними зобов'язаннями, що можуть бути застосовані.
3. У ході виконання цієї Угоди не передбачається створення будь-яких спільних винаходів. Проте у випадку, коли у ході виконання цієї Угоди винахід створюється спільно Сторонами та (або) Пов'язаними організаціями їхніх Установ, Сторони проводять протягом 30 календарних днів у дусі доброї волі консультації та погоджують:
 - а) розподіл прав на такий спільний винахід або матеріальної заінтересованості у ньому, зокрема стосовно патентів (чи подібних форм захисту в будь-якій країні), що стосуються такого спільного винаходу;
 - б) обов'язки, витрати й дії, які потрібно здійснити для отримання та забезпечення патентів (чи подібних форм захисту в будь-якій країні) для кожного такого спільного винаходу, а також
 - в) положення та умови будь-якої ліцензії або інших прав, якими обмінюються Сторони або які передаються однією Стороною іншій Стороні.
2. Стосовно будь-якої розробки, яка має спільне авторство Сторін та (або) Пов'язаних організацій їхніх Установ, стосовно якої Сторони вирішують зареєструвати авторські права, Сторони у дусі доброї волі проводять консультації та погоджують відповідальність, витрати й дії, які необхідно здійснити для реєстрації та захисту авторських прав (у будь-якій країні).

3. Відповідно до положень статті 10 (Оприлюднення публічної інформації та результатів) та статті 11 (Передача товарів і технічних даних) кожна Сторона має для власних потреб безвідкличне безоплатне право на відтворення, підготовку похідних розробок, розповсюдження, оприлюднення, а також на надання дозволу іншим робити це від її імені, будь-якої авторської розробки, що стала результатом заходів, здійснених у ході виконання цієї Угоди, незважаючи на те, чи була вона створена одноосібно іншою Стороною чи від імені іншої Сторони або спільно з іншою Стороною.

С т а т т я 10 – Оприлюднення публічної інформації та результатів

1. Сторони залишають за собою право на оприлюднення публічної інформації стосовно власних заходів у рамках цієї Угоди. Сторони заздалегідь узгоджують одна з одною оприлюднення інформації, яка стосується сфер відповідальності або виконання цієї Угоди іншою Стороною.
2. а) Сторони роблять кінцеві результати, отримані в рамках спільної діяльності, доступними для широкого наукового загалу в найкоротший термін та у відповідній науковій манері шляхом публікацій у відповідних часописах або презентацій на наукових конференціях;

б) Сторони включають до виконавчих домовленостей положення, на основі яких здійснюватиметься обмін науковою інформацією.
3. Сторони визнають, що наступні дані або інформація не є публічними і не розміщуються у жодній публікації чи презентації Сторони відповідно до цієї статті без попереднього письмового дозволу на це іншої Сторони: 1) дані, надані іншою Стороною згідно зі статтею 11 (стосовно передачі товарів і технічних даних) цієї Угоди, які підпадають під дію положень про експортний контроль або є її захищеною власністю, або 2) інформація про винахід іншої Сторони до подання заявки на патент на нього або у випадку прийняття рішення про неподання такої заявки.

С т а т т я 11 – Передача товарів і технічних даних

1. Сторони зобов'язані передавати лише ті товари й технічні дані (зокрема програмне забезпечення), які необхідні для реалізації їхніх відповідних сфер відповідальності у рамках цієї Угоди відповідно до таких положень:

а) усі заходи Сторін здійснюються згідно з їхніми чинними нормативно-правовими актами, які можуть бути застосовані, у тому числі стосовно експортного контролю та контролю інформації з обмеженим доступом;

б) передача товарів і технічних даних для реалізації відповідальності Сторін стосовно взаємодії, інтегрування та безпеки зазвичай здійснюється без обмежень, крім викладеного вище в пункті «а». Якщо проектні, технологічні дані та дані обробки, а також відповідне програмне забезпечення, які є захищеною власністю, але не підпадають під дію положень про експортний контроль, є необхідними для взаємодії, інтегрування чи безпеки, то їх передача здійснюється, а ці дані та пов'язане з ними програмне забезпечення відповідно позначаються;

с) усі передачі товарів і технічних даних, які є захищеною власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль, здійснюються відповідно до таких положень. Якщо Сторона або Пов'язана організація її Установи вважає за необхідне передати товари або технічні дані, які є захищеною власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль і які повинні бути захищені, то такі товари спеціально ідентифікуються, і такі технічні дані, які є власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль, відповідним чином маркуються. Ідентифікація товарів і маркування технічних даних, які є захищеною власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль, буде вказувати на те, що товари й технічні дані, які є власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль, використовуються Стороною, яка їх отримує, або Пов'язаною організацією її Установи виключно для виконання обов'язків за цією Угодою як Сторони, що отримує, або Пов'язаної організації її Установи, і що ідентифіковані товари й промарковані технічні дані, які є захищеною власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль, не розкриваються або не передаються іншій організації без попереднього письмового дозволу Сторони, яка передає, або Пов'язаної організації її Установи. Сторона, що їх отримує, або Пов'язана організація її Установи дотримується умов попередження й захищає від несанкціонованого використання та розкриття будь-які подібні ідентифіковані товари та промарковані технічні дані, які є захищеною власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль. Сторони цієї Угоди зобов'язують свої Установи та їхні Пов'язані організації дотримуватися положень цієї статті стосовно використання, розкриття та подальшої передачі ідентифікованих товарів і промаркованих технічних даних шляхом укладення контрактів чи подібних заходів.

2. Усі товари та промарковані технічні дані, які є захищеною власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль, обмін якими здійснюється в ході виконання будь-якої виконавчої домовленості, повинні використовуватися Установою, яка їх отримує, та (або) її Пов'язаними організаціями виключно у цілях зазначеної виконавчої домовленості. Після закінчення заходів за такою угодою Установа, що їх отримала, або її Пов'язана організація їх повертають або, за запитом і відповідно до вказівок Установи, що передала, або її Пов'язаної організації, іншим шляхом розпоряджається усіма товарами та промаркованими технічними даними, які є власністю або підпадають під дію положень про експортний контроль та які були передані за виконавчою домовленістю.

С т а т т я 12 – Взаємна відмова від відповідальності

1. Стосовно заходів, що виконуються згідно із цією Угодою, Сторони погоджуються, що всеосяжна взаємна відмова від відповідальності сприятиме співробітництву в дослідженні та використанні космічного простору. Ця взаємна відмова від відповідальності, як викладено нижче, повинна тлумачитися розширено для досягнення зазначеної вище мети. За умови, що відмова від претензій є взаємною, Установи можуть визначати обсяг взаємної відмови у відповідних пунктах виконавчих домовленостях з огляду на конкретні обставини певного співробітництва.
2. а) Кожна Сторона погоджується на взаємну відмову від відповідальності, згідно з якою кожна зі Сторін відмовляється від усіх претензій до будь-яких організацій чи осіб, перелічених нижче у рубриках «i»–«iii» підпункту «а» пункту 2 стосовно шкоди,

завданої в результаті проведення захищених космічних операцій. Ця взаємна відмова застосовується тільки у випадку, якщо особа, організація або власність, що спричинила шкоду, задіяна у захищених космічних операціях, і особа, організація чи власність, якій була заподіяна шкода, зазнала шкоди через участь у захищених космічних операціях. Взаємна відмова застосовується до будь-яких претензій з приводу шкоди, незважаючи на правову основу таких претензій, до:

- i) іншої Сторони;
- ii) Пов'язаної організації Установи іншої Сторони;
- iii) працівників будь-яких організацій, визначених вище у підпунктах «i»–«ii».

b) Крім того, кожна Сторона гарантує, що її Установа поширює взаємну відмову від відповідальності, як зазначено у підпункті «а» пункту 2 статті 12, на свої Пов'язані організації, вимагаючи від них через контракт або в інший спосіб погодитися на:

- i) відмову від усіх претензій до організацій чи осіб, визначених у рубриках «i»–«iii» підпункту «а» пункту 2 статті 12, а також
- ii) вимогу до своїх Пов'язаних організацій відмовитися від усіх претензій до організацій чи осіб, визначених вище у рубриках «i»–«iii» пункту «а» статті 12.

c) Для уникнення сумніву ця взаємна відмова від претензій застосовується до позовів, що виникають відповідно до Конвенції про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами, від 29 березня 1972 року (Конвенція про відповідальність), у випадках, коли особа, організація або власність, що спричиняє шкоду, бере участь у захищених космічних операціях та особа, організація або власність, якій заподіяна ця шкода, зазнає її внаслідок участі в захищених космічних операціях.

d) Незалежно від інших положень цієї Статті ця взаємна відмова від претензій не застосовується до:

- i) претензій, що виникають між Установою та її власною Пов'язаною організацією або між власними Пов'язаними організаціями Установи;
- ii) претензій з боку фізичної особи, її (його) правонаступників, спадкоємців, осіб, до яких переходять права в порядку суброгації (за виключенням випадків, коли така особа є Стороною цієї Угоди або в інший спосіб пов'язана умовами цієї взаємної відмови), стосовно тілесних ушкоджень такої фізичної особи, іншого погіршення її здоров'я або її смерті;
- iii) претензій стосовно шкоди, спричиненої в результаті навмисної неправомірної дії;
- iv) претензій стосовно прав інтелектуальної власності;

v) претензій стосовно шкоди, заподіяної внаслідок непоширення Сторонами взаємної відмови від претензій на їхні Пов'язані організації відповідно до підпункту «b» статті 12, або

vi) претензій від або до Установи або її Пов'язаної організації через невиконання іншою Установою або її Пов'язаною організацією своїх обов'язків згідно з цією Угодою чи будь-якою виконавчою домовленістю, укладеною відповідно до цієї Угоди, або ж які пов'язані з таким невиконанням.

e) Ніщо в цій статті не може тлумачитись в цілях створення підстави для претензії або позову у випадках, коли за інших обставин такої претензії або позову не існувало б.

f) У випадку позовів з боку третіх сторін, де Сторони можуть бути відповідачами, Сторони негайно проводять консультації для визначення належного й справедливого розподілу будь-якої потенційної відповідальності та стосовно захисту у випадку виникнення будь-яких таких позовів.

С т а т т я 13 – Реєстрація космічних об'єктів

Стосовно виконавчих домовленостей, що стосуються запуску, Сторони забезпечують вирішення їхніми Установами, яка з них подасть запит до свого Уряду стосовно реєстрації космічного апарату як космічного об'єкту відповідно до Конвенції про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір, від 14 січня 1975 року. Реєстрація згідно з цією статтею не впливає на права чи обов'язки кожної зі Сторін згідно з Конвенцією про відповідальність.

С т а т т я 14 – Консультації та вирішення спорів

1. Сторони заохочують свої Установи до проведення, у випадку необхідності, консультацій стосовно перегляду стану реалізації заходів, які виконуються згідно з цією Угодою, та для обміну думками стосовно потенційних сфер майбутнього співробітництва.
2. У випадку виникнення питань стосовно реалізації заходів згідно з цією Угодою або її тлумачення чи застосування, керівники програм Установи докладають зусиль для вирішення цих питань. Якщо керівники програм не можуть досягти згоди, то питання переноситься на вищий рівень керівництва Установ для спільного вирішення.

С т а т т я 15 – Вплив на інші угоди

У випадку, коли ця Угода зачіпає права чи обов'язки будь-якої із Сторін за будь-якою іншою угодою, в якій Сторона бере участь, Сторони проводять консультації з метою вирішення протиріч.

С т а т т я 16 – Внесення змін

Сторони за взаємною письмовою згодою можуть вносити зміни до цієї Угоди.

С т а т т я 17 – Набрання чинності й строк дії

Ця Угода набирає чинності з дня отримання останнього повідомлення шляхом обміну дипломатичними нотами, в яких Сторони повідомляють одна одній про виконання ними внутрішньодержавних процедур, необхідних для набуття цієї Угодою чинності. Ця Угода діятиме протягом 10 (десяти) років, якщо тільки її дія не припиняється згідно з положеннями Статті 18.

С т а т т я 18 – Припинення дії

1. Кожна Сторона може припинити дію цієї Угоди шляхом надіслання письмового повідомлення іншій Стороні не пізніше, ніж за шість місяців.
2. Припинення дії цієї Угоди не впливає на виконавчі домовленості, що є чинними на час припинення дії цієї Угоди.
3. Незважаючи на припинення дії цієї Угоди, обов'язки Сторін, викладені в статтях 9, 11 та 12 цієї Угоди, що стосуються прав інтелектуальної власності, передачі товарів і технічних даних та взаємної відмови від відповідальності, продовжують застосовуватися після припинення дії цієї Угоди.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином уповноважені на те своїми Урядами, підписали цю Угоду.

Учинено в м. Києві 31 березня 2008 року у двох примірниках українською та англійською мовами, причому тексти обома мовами є рівноавтентичні. У випадку виникнення розбіжностей перевагу має англomовний текст.

За Уряд України:

За Уряд Сполучених Штатів:

